

Wat is het â??Collectief Onbewusteâ?•?

Beschrijving

Op het internet vond ik een heldere verklaring van ons *collectieve onderbewuste* van de Oekraïense *Viktoriya Sus* (MA Philosophy), die mij weer wat verder geholpen heeft en die ik hier vertaald en wat aangepast weergeef:

â??Carl Jungs meest controversiële idee was zijn geloof in het bestaan â??â??van het collectief onbewuste. Zou deze mysterieuze kracht onze handelingen kunnen beheersen?

In de psychologie is er geen onderwerp controversiëler dan Carl Jungs collectief onbewuste. Dit idee suggereert dat alle mensen een gemeenschappelijk psychisch domein delen, waar instincten en herinneringen worden opgeslagen. Voor velen is dit concept niets meer dan pseudowetenschap; voor anderen biedt het een overtuigende verklaring voor hoe mensen denken en zich gedragen.

Een nog jonge Carl Jung

Dus wat is de waarheid over het collectief onbewuste? En welke implicaties heeft het voor ons begrip van menselijk gedrag?

Wat is het collectief onbewuste en hoe werkt het?

De meeste mensen zijn bekend met het concept van het onderbewustzijn – een deel van de geest dat alle gedachten, herinneringen en impulsen bevat waarvan we ons niet bewust zijn. Weinig mensen zijn echter bekend met het collectief onderbewustzijn – een concept dat is bedacht door de

beroemde psycholoog Carl Jung.

Het collectief onderbewustzijn wordt verondersteld te worden overgedragen via hersenstructuren en is de diepste laag van de psyche. Dit mysterieuze psychologische fenomeen uit zich in bepaalde archetypen en gedragspatronen die worden geactiveerd als reactie op specifieke situaties die zich voordoen. In de diepe laag van het collectief onderbewustzijn bevinden zich niet alleen sluimerende archaïsche vormen van menselijk bestaan, maar ook de neerslag van het functioneren van onze dierlijke voorouders.

Jung geloofde dat het collectief onderbewustzijn de bron was van alle mythen en legenden. Hij dacht dat deze verhalen niet slechts verzinsels van onze verbeelding waren, maar uitingen van het collectief onderbewustzijn.

Het collectief onderbewustzijn is als een gigantische bron van kennis waartoe we allemaal toegang hebben. Jung dacht dat we allemaal verbonden zijn met deze bron en er naar behoefte uit kunnen putten. Toch zijn sommige mensen meer in harmonie met het collectief onderbewustzijn dan anderen. Van deze mensen wordt gezegd dat ze "psychisch begaafd" en "creatieve genieën" zijn. Ze kunnen het collectieve onderbewustzijn aanboren en de kracht ervan gebruiken om grootse dingen te bereiken.

De oorsprong van het collectieve onderbewustzijn

De term werd voor het eerst gebruikt in 1916 in Jungs gepubliceerde essay "De structuur van het onderbewustzijn", waarin hij benadrukte dat Freud, bij het analyseren van de dromen van patiënten, als eerste elementen ontdekte die niet uit het individuele onderbewustzijn kwamen, maar een archaïsche, collectieve aard benadrukten. Jung was geïnteresseerd in de studie van mythologie en religie. Hij merkte op dat veel van de verhalen en legenden opvallend veel op elkaar leken, ondanks dat ze binnen verschillende culturen ontstonden. Dit bracht hem tot de veronderstelling dat er meer dan alleen toeval in het spel was: hij geloofde dat deze mythen uitingen waren van een enkel collectief onderbewustzijn.

Jung dacht dat het collectieve onbewuste een deel was van de geest die alle mensen delen.

Het collectieve onbewuste en het concept van archetypen

Volgens Jung is het *collectieve onbewuste* een enorm spiritueel erfgoed dat in elke individuele hersenstructuur tot leven komt. *Bewustzijn* daarentegen is een vluchtig fenomeen dat zich kortstondig aanpast en zich op een bepaalde manier oriënteert, waardoor het werk ervan vergeleken kan worden met ruimtelijke oriëntatie. Het onbewuste bevat de bron van de krachten die de ziel in beweging zetten, en de vormen of categorieën die dit alles reguleren, zijn de archetypen.

Jung correleert het archetype met Plato's ideale vormen: het is onze aanleg om op een bepaalde manier te denken en te voelen. Archetypen verwijzen niet alleen naar onze vormen van kennis, maar ook naar onze vormen van voelen, reageren en gedrag. Ze omvatten al onze mentale levenswijzen, beginnend bij het lichamelijke, vanuit de instinctieve basis, en eindigend met spirituele manifestaties.

Externe psychologische omstandigheden, zoals gevaarlijke situaties, wekken emoties en affectieve fantasieën op. Omdat dergelijke situaties veel voorkomen, vormen ze archetypen, die weerspiegeld worden in mythen en kunst. Bovendien creëren gewone en zich steeds herhalende realiteiten van het menselijk leven krachtige archetypische figuren: *Moeder, Vader, Held*, enzovoort. Een archetype is dus een verzameling houdingen en scenario's die het denk- en gedragsprincipe van een persoon onder bepaalde omstandigheden bepalen.

Archetypen zijn verantwoordelijk voor het instinctieve gedrag van mensen, voor de manier waarop ze de wereld op een bepaalde manier waarnemen, gebaseerd op basisideeën die in verschillende culturen hetzelfde zijn, maar vaak niet causaal gerelateerd. Daardoor reageren mensen op vergelijkbare wijze op bepaalde situaties. Dit geldt bijvoorbeeld voor de relatie tussen vader en moeder, het kind, het concept van de dood en andere alomtegenwoordige menselijke ervaringen.

Het aantal archetypen zou over het algemeen gelijk moeten zijn aan het aantal typische situaties in ons leven, dus het is onbeperkt. Jung noemde echter een aantal van de belangrijkste:

- de **Persona**, de façade die een mens aan de buitenwereld toont, komt niet overeen met zijn ware ik;
- de **Anima**, (vrouwelijk deel van de psyche): dit is bij beide geslachten aanwezig, maar vormt voor mannen de onbewuste tegenpool;
- de **Animus**, (mannelijk deel van de psyche): dit is bij beide geslachten aanwezig, maar vormt bij vrouwen de onbewuste tegenpool;
- de **Schaduw**, de duistere kant van het onbewuste; en
- het **Zelf**, geïndividueerd persoon, totale persoonlijkheid.

Archetype de Persona

De Persona is dat deel van ons bewustzijn waardoor interacties met de maatschappij plaatsvinden. Jung geloofde dat dit archetype een masker is, en voor elke sociale situatie heeft elke persoon een uniek soort masker. De functie van het masker is om een â??sociaal acceptabel beeld van onszelf te imiteren en te verbergen wie we werkelijk zijn.

Archetype de Anima en Animus

De Anima en Animus zijn twee archetypen die geassocieerd worden met de beelden van de Vader en de Moeder, mannelijk en vrouwelijk. Voor een man is de Anima een ideaalbeeld, enerzijds verbonden met de moeder, anderzijds met de onbewuste vrouwelijke kant van de mannelijke natuur, evenals ideeën over de ideale vrouw, die in grote mate de zoektocht naar een partner beïnvloeden. Voor de vrouw is de Animus het beeld van de ideale man, partner, vader, en tevens het onderdrukte mannelijke deel van haar persoonlijkheid.

Archetype de Schaduw

De Schaduw vertegenwoordigt onze natuurlijke impulsen (egoïstisch, seksueel, agressief), die om verschillende redenen noch door de maatschappij, noch door onszelf worden geaccepteerd. Daarom hebben we de neiging de natuurlijke manifestaties ervan te onderdrukken. Jung zelf beschouwde de Schaduw echter als een tweeledig wezen. Enerzijds stelt het het individu voor problemen. Maar aan de

andere kant is het een krachtige bron van universele energie die ook kan worden gebruikt voor â??vreedzame doeleindenâ??. bijvoorbeeld door het in een creatieve richting te sturen.

Archetype het Zelf

Onder normale omstandigheden, wordt het Zelfarchetype het centrum van de gehele persoonlijkheidsstructuur na een speciale handeling die Jung individuatie noemde. De individuatie van een persoonlijkheid vindt plaats wanneer al haar interne structuren, die normaal gesproken antagonistisch zijn, in evenwicht komen en zich verenigen in Ã©n integrale harmonie. Jung geloofde dat de zelfactualisatie van het Zelfarchetype een zeer zeldzaam fenomeen is; het is echter het belangrijkste doel van het menselijk bestaan. Volgens Jung is het Zelf de belichaming van onze natuurlijke religiositeit en drijft het een persoon onbewust aan tot het ontwikkelen van innerlijke harmonie.

Kritiek op Jungs theorie

Jungs theorie van het collectief onbewuste is op verschillende fronten bekritiseerd. Het grootste probleem van Jungs theorie is echter het gebruik van biologische en soms zelfs mystieke verklaringen voor het menselijk bestaan. Religie en mythen leken Jung altijd nauw verbonden te zijn met de menselijke psyche, onderdeel van het collectief onbewuste. Misschien om deze reden werd de theorie niet geaccepteerd door de collegaâ??s van de wetenschapper. Volgens hen is dit niets meer dan een poging om antisociaal gedrag te rechtvaardigen.

Geen enkel experiment heeft het bestaan â??van het collectief onbewuste bewezen en alle argumenten van Jung zijn gebaseerd op subjectieve observaties. Bovendien vinden veel wetenschappers het idee van het collectief onbewuste te vaag en tegenstrijdig. Als de inhoud van het collectief onbewuste bijvoorbeeld erfelijk is, waarom zien we dan wereldwijd zoâ??n grote verscheidenheid aan religieuze overtuigingen en mythen?

Critici stellen ook dat de theorie te deterministisch is. Volgens Jung worden ons gedrag en onze gedachten voorbestemd door de archetypen van het collectief onbewuste, wat onze keuzevrijheid enorm beperkt.

Een artistieke impressie van het collectieve onderbewustzijn (artiest onbekend)

Is er enig bewijs voor het bestaan van het collectief onbewuste?

Er is geen wetenschappelijk bewijs dat het collectief onbewuste bestaat. Verschillende observaties en theorieën ondersteunen echter het idee van het bestaan ervan. Sommige wetenschappers geloven bijvoorbeeld dat mensen zich op een bepaalde manier gedragen vanwege de invloed van het collectief onbewuste. Studies hebben aangetoond dat mensen de neiging hebben zich te conformeren aan sociale normen en zich te gedragen volgens de verwachtingen van anderen. Deze conformiteit zou kunnen worden verklaard door het feit dat we proberen ons aan te passen aan het collectief onbewuste om ons geaccepteerd en erbij te voelen. Bovendien suggereert onderzoek dat kinderen geboren worden met bepaalde kennis en vaardigheden die hun levenservaringen niet kunnen verklaren. Deze aangeboren kennis zou kunnen worden geïnterpreteerd als bewijs voor het bestaan van een collectief onbewuste.

Ondanks het gebrek aan wetenschappelijk bewijs is de theorie van het collectief onbewuste nog steeds een populair concept in de psychologie en wordt het nog steeds door onderzoekers bestudeerd.

Voorbeelden van het collectief onbewuste in ons dagelijks leven

Hoewel het bestaan van het collectief onbewuste nog steeds ter discussie staat, zijn er verschillende manieren waarop het kan worden gebruikt om ons leven te verbeteren. Inzicht in het concept van het collectief onbewuste kan ons bijvoorbeeld helpen ons eigen gedrag en dat van anderen beter te begrijpen. Het kan ons ook helpen om conformisme te overwinnen en onafhankelijker te denken.

De theorie van het collectief onbewuste kan ook worden gebruikt om bepaalde verschijnselen in ons leven te verklaren, zoals dromen, intuïtie en creatieve inspiratie. In het echte leven manifesteert zo iets als het collectief onbewuste zich in twee soorten situaties:

- Een groep mensen,
- Traumatische ont koppeling.

Een groep mensen.

Dankzij dezelfde emotionele toestand of ideeën kan een verspreide groep mensen één geheel worden. Deze situatie doet zich bijvoorbeeld voor tijdens bijeenkomsten of religieuze bijeenkomsten.

Traumatische ont koppeling.

In dit geval zorgt het collectieve onderbewustzijn voor paniek en chaos. Wanneer mensen onder grote stress staan, kunnen ze geen adequate beslissingen nemen. Hun voornaamste doel is overleven, en daarvoor vertrouwen ze op hun meest basale instincten. Het is waarschijnlijk dat u beide manifestaties van het collectieve onderbewustzijn in uw eigen leven wel eens hebt ervaren.

Eén ding is zeker: de ervaring van de mensheid wordt, op de een of andere manier, weerspiegeld in het bewustzijn van ieder van ons.

Datum aangemaakt

2025/06/22